

**ГОЛОСИ
ДІТЕЙ**
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД

ДІТИ — ЦЕ НЕ МАЛЕНЬКІ ДОРΟΣЛІ

ГАЙД ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ ЩОДО
ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРВ'Ю З ДІТЬМИ

ДІТИ — ЦЕ НЕ МАЛЕНЬКІ ДОРΟΣЛІ

ГАЙД ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРВ'Ю З ДІТЬМИ

Ми розуміємо, що ви, найімовірніше, маєте потрібні навички проведення інтерв'ю з людьми різного віку та статусу і поважаємо цей досвід. Та коли справа стосується дітей — є низка певних правил, яких необхідно дотримуватись. А надто, коли йдеться про дітей, які постраждали від бойових дій та можуть перебувати в різних емоційних станах. Такі діти потребують ще й особливого підходу, знань та підготовки з боку журналіста. **Захист дітей від ризику повторного травмування має бути пріоритетнішим, аніж отримання емоційного кадру.**

Ця пам'ятка містить набір найкращих практичних рекомендацій для журналістів з метою допомогти провести етичне інтерв'ю з дітьми та коректно подати інформацію щодо дитячих станів, травм і злочинів проти них.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРВ'Ю:

- Подбайте про себе і впевніться, що перебуваєте в емоційно стабільному стані. Інакше — відтермінуйте розмову. Діти сильно відчувають емоційне напруження журналіста.
- Попросіть дозволу батьків або опікунів, перш ніж брати інтерв'ю або фотографувати дитину. Офіційна згода означає пояснення батькам і дитині, про що йдеться в матеріалі, як буде використано інтерв'ю та коли воно буде опубліковане.
- Подбайте, щоб під час бесіди були присутні батьки або опікуни дитини.
- Знайдіть затишне місце для бесіди та створіть комфортну атмосферу. Будьте готові провести багато часу, здобуваючи довіру дітей, спілкуючись про їхні хобі чи інтереси. Опустіться на рівень їхніх очей, поговоріть з їхніми іграшками або пограйте в гру.
- Назвіть своє ім'я та поясніть, у чому полягає робота журналіста зрозумілою їм мовою. Покажіть дитині свою техніку, продемонструйте, як вона працює — це дасть відчуття безпеки і надалі не відвертатиме від розмови.
- Дайте зрозуміти, що ви виконуєте свою роботу. Стежте, щоб не поводитись, просто як друг.
- Нагадайте їм, що їхні імена або фотографії будуть у пресі чи на телебаченні (якщо для цього є відповідні дозволи). Скажіть, що не все, що вони скажуть, може бути в сюжеті.
- Додайте в готовий матеріал інформацію про героя, яка дасть відчуття надії або полегшення людям, що читають або дивляться репортаж, наприклад, що дитина в безпеці, отримує потрібну допомогу або що лікарі опікуються нею тощо.

ДАЙТЕ ДИТИНІ ЯКОМОГА БІЛЬШЕ КОНТРОЛЮ НАД БЕСІДОЮ:

- Наголосіть, що вона або він має право не відповідати на запитання або попросити вас не використовувати конфіденційну інформацію.
- Тримайте блокнот у полі зору, щоб учасники інтерв'ю бачили, що ви записуєте їхні слова.
- Поясніть дітям, що не існує правильних чи неправильних відповідей.
- Не виправляйте дітей під час розмови — дайте їм змогу висловлюватися, як їм зручно.
- Ставте відкриті запитання, наприклад: «Що було найважчим?», а не запитання, які містять у собі відповідь, як-от: «Тобі було страшно?» чи «Ти хотів/хотіла до мами?».
- Подякуйте дитині за допомогу в інтерв'ю, поцікавтесь, чи немає в неї запитань. Дайте їй зрозуміти, що її внесок був важливим.

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРВ'Ю З ДІТЬМИ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ ВПЛИВУ ТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСУ:

- Дізнайтеся якнайбільше про подію, яку пережила дитина, до інтерв'ю, поспілкувавшись з батьками, адвокатами, вчителями та медичними працівниками.
- Займіться самоосвітою. Під час підготовки до інтерв'ю вивчайте особливості розладів.
- Запитайте батьків та інших людей, чи є теми або подробиці, про які дитині особливо важко говорити, і будьте чуйними.
- Дозвольте дитині та батькам вибрати знайомий простір для інтерв'ю.
- Не розмовляйте з дітьми зверхньо, якими б маленькими вони не були. Поважайте їхні почуття та те, як вони розповідають про пережите. І будьте готові здивуватися: діти можуть сумувати не так, як ви очікуєте.
- Інколи спогади дитини можуть плутатися. Це не означає, що вона вигадує. Погіршення пам'яті чи хибні спогади можуть бути наслідками стресової реакції чи віковими особливостями. Не тисніть і не примушуйте згадувати.
- Не ставте запитання, які мають на увазі звинувачення, наприклад: «Ти не пристебнувся ременем безпеки?» або «Ти не завжди ходиш в укриття?». Це може спричинити в дитини почуття провини або завдати їй публічного приниження.
- Пам'ятайте, що розповідь про отриманий досвід може викликати сильні емоції в опитуваного навіть через роки. Варто бути готовим до прояву гострої реакції, тому слід запросити близьких чи фахівця з психічних розладів.
- Тривалість розмови повинна відповідати віку: тридцять хвилин для дітей віком до 9 років, сорок п'ять хвилин для дітей від 10 до 14 років та одну годину для підлітків.

- Робіть перерви, якщо дитині нудно або вона відволікається — так дитина намагається показати вам, що вона емоційно виснажена.
- Не використовуйте інформацію, яка може збентежити або скривдити дитину, навіть з її дозволу. Діти можуть розповісти вам практично все, але це не означає, що ви повинні це публікувати.

Пам'ятайте: дозвіл батьків не звільняє журналістів від відповідальності за використання адекватних рішень та дотримання норм професійної етики.

КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ:

- Навчіться використовувати державні та міжнародні закони про публічне оприлюднення інформації щодо дітей. Слідкуйте за змінами в законодавстві. Оперуйте лише перевіреними даними та офіційними документами.
- Будьте готові спілкуватися з ними у фоновому стилі, щоб отримати глибше розуміння проблеми. Іноді це єдиний спосіб допомогти дитині говорити та отримати важливу інформацію.
- Поговоріть з експертами, які можуть пояснити інцидент із застосуванням насильства в контексті, дати визначення психічних розладів або надати фахову юридичну консультацію.
- Зазначення імені дитини не завжди є рішенням за принципом «усе або нічого». Іноді дітям та їхнім батькам буде комфортно замінити ім'я. Подумайте про те, щоб зробити «неідентифікувальні» фотографії, які допоможуть розповісти історію. Такі фотографії, буває, зробити складніше, але вони можуть переконливо передати читачеві/глядачеві труднощі, з якими стикнулася дитина.

Висновок: ставтеся до дітей так, як ви хотіли б, щоб репортер ставився до ваших власних дітей.

Психологи фонду "Голоси дітей" готові провести безкоштовний тренінг по етичній роботі з дітьми для журналістів вашої редакції (до 10 осіб).

Також наші юристи готові вас проконсультувати. Звертайтеся!
press@voice.org.ua

ПОСИЛАННЯ ТА РЕСУРСИ:

- Дарт Центр журналістики та травми.
- Організація роботи з дітьми та травмами. Посібник для професійних журналістів. Рут Тейхроб. Документ, опублікований Дарт Центром журналістики та травми. Доступний для завантаження за посиланням.
- Етичний репортаж про постраждалих людей.
- Дитяча травма: інформація для ЗМІ. Документ, опублікований Національною мережею боротьби з дитячим травматичним стресом. Доступний для завантаження за посиланням.
- Поради для ЗМІ, які розповідають про травматичні події. Документ, опублікований Національною мережею боротьби з дитячим травматичним стресом. Доступний для завантаження за посиланням.
- Посібник для ЗМІ щодо висвітлення випадків жорстокого поводження з дітьми. Документ опублікований Національним центром захисту дітей. Доступний для завантаження за посиланням.
- Як висвітлювати сексуальне насильство у зоні конфлікту.
- Гайд з мови психічного здоров'я для медіа і не лише.
- Закон України про захист персональних даних.
- Закон України про охорону дитинства.
- Конвенція ООН про права дитини.

СТВОРЕНО
КОМАНДОЮ:

ГОЛОСИ
ДІТЕЙ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД